

Agendapunt - besluitvormend

aan Algemeen Bestuur Veiligheidsregio IJsselland

datum 16 oktober 2015

agendapunt

onderwerp Voorstel voor langdurige crisisnoodopvang: IJssellandse aanpak

proceseigenaar L.J. Sievers/A.H. Schreuders

portefeuillehouder H.J. Meijer

Voorstel

De afzonderlijke Colleges van Burgemeester en Wethouders van de aangesloten gemeenten in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland te adviseren in te stemmen met de volgende bestuurlijke kaders voor een gezamenlijke aanpak van langdurige crisisnoodopvang voor vluchtelingen:

- De gemeente is en blijft verantwoordelijk voor de crisisnoodopvang
- De coördinatie gebeurt onder de vlag van de Veiligheidsregio.
- Iedere gemeente levert een bijdrage aan de gezamenlijke aanpak, waarbij eigen kracht en regie vanuit de eigen verantwoordelijkheid het vertrekpunt is
- Het lokaal bevoegd gezag stelt de criteria voor de beschikbare crisisnoodopvanglocatie vast, waarbij draagvlak bij omwonenden, draagkracht vanuit de gemeente, en zelfvoorzienendheid van vluchtelingen en het bevorderen van integratie in elk geval een rol spelen
- Kosten binnen de regio worden naar rato van inwonersaantallen verdeeld over alle gemeenten.
- Er is sprake van één aanspreekpunt, ook het COA stemt het gebruik van alle opvanglocaties die zij ook via andere partijen aangeboden krijgt af met het aanspreekpunt.
- Bestuurlijk vervult de voorzitter van de veiligheidsregio, in nauwe samenspraak met de bestuurders van de andere tien gemeenten, de rol van onderhandelaar met het COA, Provincie, Ministeries en andere betrokken partijen voor deze aanpak en daarmee ook over het aantal vluchtelingen dat wordt opgevangen en de financiering.

Inleiding

Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) is in Nederland verantwoordelijk voor de opvang en begeleiding van vluchtelingen. In de afgelopen periode is de instroom van asielzoekers in Nederland veel hoger dan in de periode hiervoor. Daar komt naar verwachting op korte termijn geen verandering in. Om die reden is er onlangs meerdere keren een beroep gedaan op de

kenmerk <corsanummer>
vervolgblad 2 van 6

crisisnoodopvang van gemeenten via de veiligheidsregio's.

Definitie opvang

Er wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende vormen van opvang:

1. **Crisisnoodopvang** van asielzoekers gaat om tijdelijke opvang van maximaal 72 uur, als overbrugging voordat ze terecht kunnen in andere vormen van opvang waar het COA mee bezig is. De gemeente bepaalt zelf of na 72 uur de crisisnoodopvang nog verlengd wordt. Hierbij betreft ze ook het draagvlak in de buurt.
2. **Noodopvang** op locaties voor 6 tot 12 maanden met een capaciteit van 300 tot 600 personen.
3. **Tijdelijke opvang** in bijvoorbeeld recreatieparken die in particuliere handen zijn en waar het COA rechtstreeks zonder tussenkomst van de gemeente afspraken mee maakt.
4. **Opvang van asielzoekers in een AZC** die in afwachting zijn van een verblijfsvergunning in een asielzoekerscentrum (AZC).
5. **Opvang van statushouders** (vluchtelingen met een verblijfsvergunning die recht hebben op zelfstandige huisvesting in sociale huurwoningen). Elke gemeente in Nederland moet verplicht een aantal statushouders opvangen, gebaseerd op het inwonersaantal.

Tijdens de bestuurdersdag hebben we afgesproken dat we met de 11 gemeenten onder de vlag van de Veiligheidsregio gezamenlijk gaan optrekken om te gaan voorzien in crisisnoodopvang voor een langere periode. Hiermee voorkomen we dat we telkens voorzieningen voor 72 uur opbouwen en versterken we die zogenoemde menswaardigheid, stabiliteit en rust in de samenleving.

Vanuit die achtergrond voegen we de definitie van **langdurige crisisnoodopvang** toe:

Tijdelijk door de gemeente georganiseerde opvang voor een periode van enkele maanden (in beginsel 3 tot 6 maanden), ter overbrugging van de tijd die het COA nodig heeft om de vluchtelingen in de reguliere opvangmogelijkheden onder te brengen.

Doel

Doel van dit voorstel is om in gezamenlijkheid met de 11 gemeenten toe te werken naar een constructie waarin we enkele locaties verspreid over de regio beschikbaar stellen om voor langere duur vanuit de gemeenten crisisnoodopvang te organiseren, zodanig dat de menswaardigheid en aandacht voor de maatschappelijke rust versterkt kan worden. Met dit plan willen we bijdragen aan de opvang van vluchtelingen en daarmee aansluiten bij de strekking van de kamerbrief van de staatssecretaris van 12 oktober (bijgevoegd) waar het gaat om het organiseren van de crisisnoodopvang. Dit voorstel voorziet tevens in de genoemde opvang waarover gesproken wordt in de brief van het COA (ook bijgevoegd), waarbij wij ons richten op een meer langdurig karakter van de crisisnoodopvang.

kenmerk <corsanummer>
vervolgblad 3 van 6

We blijven het bewust crisisnoodopvang noemen, omdat dit locaties zijn waar de gemeenten alles moeten regelen om het te organiseren (net als bij de opvang voor 72 uur). Ook omdat dit in beide gevallen het nodige betekent aan inzet van mensen en middelen en in beide gevallen de veiligheidsregio wat kan betekenen in de ondersteuning. Het verschil is dat het langer beschikbaar houden zorgt voor meer stabiliteit en rust. Zowel voor de omgeving als voor de ambtelijke organisatie en het bestuur.

Er is verschil tussen crisisnoodopvang en noodopvang. Noodopvang wordt georganiseerd en gefaciliteerd met de eigen middelen van en door het COA, gemeenten stellen daarvoor enkel locaties beschikbaar. Het organiseren van crisisnoodopvang is daarentegen een verantwoordelijkheid van gemeenten, waarbij de gemeente geacht wordt op locatie alle voorzieningen te realiseren. Hierbij is het de bedoeling dat de vluchtelingen doorstromen naar reguliere opvanglocaties van het COA. Vanwege capaciteitsproblemen om vluchtelingen in reguliere opvanglocaties te plaatsen vraagt het COA gemeenten momenteel crisisnoodopvang te organiseren voor groepen vluchtelingen voor de duur van 72 uur. Dit leidt er in de praktijk toe dat vluchtelingen na 3 dagen weer verplaatst worden naar een crisisnoodopvang elders in het land. In de praktijk ontstaat daarbij tevens uitputting bij betrokken (dienstverlenende) organisaties. Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio IJsselland constateert dat bij deze vorm van crisisnoodopvang de menswaardigheid en aandacht voor de maatschappelijke rust versterkt kan worden. Zij heeft dan ook opdracht gegeven te komen tot een gezamenlijk plan waarmee we grip kunnen krijgen op de ontstane situatie en er regionale rust en stabiliteit ontstaat.

Vanuit bovenstaande context is er een taskforce bijeen geweest waarin deskundigen vanuit de Gemeenten, Veiligheidsregio, Defensie, GGD, GHOR, Politie en Brandweer zich over de vraag hebben gebogen hoe hier in gezamenlijkheid invulling aan kan worden gegeven.

Dit plan moet voorzien in kaders en criteria die het mogelijk maken crisisnoodopvang te organiseren voor een ononderbroken nader te bepalen periode. Het plan beoogt daarmee om crisisnoodopvanglocaties te realiseren, waarbij de 72 uur norm wordt losgelaten. In elk geval voor zolang het Rijk een beroep doet op de crisisnoodopvang, dan wel tot het moment dat het COA kan overgaan tot noodopvang, reguliere opvang in AZC's of zelfstandige huisvesting. Het is moeilijk in te schatten welke tijdsperiode hieraan gekoppeld moet worden. We gaan uit van enkele maanden (in beginsel 3 tot 6 maanden) waarbij een langere periode op voorhand niet is uit te sluiten.

Wij zien het als een gezamenlijke opgave om van onderaf voor zowel de vluchtelingen als voor onze bevolking stabiliteit te creëren. In dit kader is het van belang tot een evenwichtige spreiding van vluchtelingen in de regio te komen. Criteria die lokaal een rol spelen in het bepalen van geschikte locaties voor crisisnoodopvang zijn onder andere:

- draagvlak bij omwonenden,
- draagkracht vanuit de gemeenschap, en
- zelfvoorzienendheid van vluchtelingen en het bevorderen van integratie.

kenmerk <corsanummer>
vervolgblad 4 van 6

Beoogd effect

In tegenstelling tot de herhaalde verzoeken van het COA om crisisnoodopvang voor 72 te organiseren, bouwen we met dit plan het steeds organiseren van de opvang van vluchtelingen voor deze beperkte duur af. Deze vorm van opvang heeft namelijk meerdere negatieve effecten op zowel de vluchtelingen als de omgeving. Door de crisisopvanglocaties voor langer dan 72 uur in te zetten wordt bijgedragen aan een menswaardige vorm van crisisnoodopvang zonder dat de stabiliteit binnen de regio in het geding komt. Dit in afwachting van structurele oplossingen.

Belangrijke voorwaarde voor dit plan is dat op basis van het aanbod dat wij als 11 gemeenten gezamenlijk gaan doen voor langdurige crisisnoodopvang er met het COA eenduidig en op gelijkwaardig niveau met het bestuur afspraken gemaakt moeten worden over de randvoorwaarden (duur, kosten etc). Dit moet er tevens toe leiden dat het COA gestimuleerd wordt om naar structurele oplossingen te zoeken, zodat de periode van langdurige crisisnoodopvang, zo kort mogelijk duurt. Het voorstel is daarom om de voorzitter van de Veiligheidsregio in te zetten richting het COA om hierover in gesprek te gaan namens de 11 gemeenten. Waar nodig treedt de voorzitter ook in overleg met andere betrokken partijen zoals Provincie, Ministeries etc.

Coördinatie

Om invulling te geven aan dit voorstel is een projectplan geformuleerd. Deze is als bijlage toegevoegd. Om dit projectplan te realiseren wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de bestaande crisisstructuur die vanuit de veiligheidsregio wordt toegepast. De 11 gemeenten zijn hierin zowel bestuurlijk als operationeel in vertegenwoordigd, waarbij vanuit de lokale verantwoordelijkheid de processen vanuit bevolkingszorg leidend zijn. Veiligheidsregio en gemeenten stemmen gezamenlijk af op welke wijze de projectstructuur wordt ingevuld.

Om de gemeenten te faciliteren is het voorstel om de Veiligheidsregio IJsselland als eerste aanspreekpunt te benutten voor de gemeenten, COA etc. Dit gebeurt nu ook voor de kortdurende crisisnoodopvang. De veiligheidsregio coördineert hierbij de informatievoorziening en stemt de behoefte aan, alsmede de aard en omvang van de langdurige crisisnoodopvang af met de 11 gemeenten. Voordeel van deze werkwijze is dat de gemeenten afzonderlijk geen afspraken hoeven te maken met het COA, maar dit in gezamenlijkheid doen.

Middelen

- De financiële middelen voor dit plan worden naar rato van inwonersaantal verdeeld onder de elf gemeenten. Uit de eerste ervaringen met crisisnoodopvang in de regio blijkt dat de kosten al snel oplopen tot € 80,- per opgevangen vluchteling per nacht voor bed, bad en brood. Het COA vergoedt op dit moment € 40,- per opgevangen vluchteling per nacht. Het behoeft geen toelichting dat langdurig opvangen van vluchtelingen in afwachting van structurele voorzieningen door het COA aanzienlijke kosten met zich mee kan brengen. Over de hoogte vergoeding van het COA bij de crisisnoodopvang moet overigens naar aanleiding van het voorliggende gezamenlijke voorstel voor de langdurige crisisnoodopvang nog bestuurlijk overleg met het COA gevoerd worden.
- In de verdeling van de kosten worden de kosten voor bed, bad en brood meegenomen die reeds gemaakt zijn in het kader van crisisnoodopvang die voor rekening van de gemeenten

kenmerk <corsanummer>
vervolgblad 5 van 6

- komen. Dit vindt plaats met terugwerkende kracht vanaf het moment dat gemeenten het verzoek hebben gekregen crisisnoodopvang te organiseren (per 17 september 2015).
- Gemeenten stellen capaciteit beschikbaar ten behoeve van de uitvoering van dit plan. Hierbij wordt uitgegaan dat iedere gemeente naar rato capaciteit inbrengt en op basis daarvan geen onderlinge verrekening hoeft plaats te vinden van personele inzet. Wanneer sprake is van een onevenredigheid moeten maatwerkafspraken gemaakt worden.
 - Gemeenten stellen locaties beschikbaar voor de langdurige crisisnoodopvang van vluchtelingen. De gemeenten bepalen zelf welke opvanglocaties zij geschikt achten voor het onderbrengen van welke groepen vluchtelingen, waarvoor in dit plan advies wordt uitgebracht.
 - Voor de informatievoorziening maken we gebruik van het systeem LCMS.

Communicatie

In het projectplan is een communicatieparagraaf opgenomen. Na positieve besluitvorming door de afzonderlijke Colleges van B&W vindt procescommunicatie plaats richting de belanghebbenden binnen de gemeenten en de veiligheidsregio. De veiligheidsregio bereidt dit voor in afstemming met de gemeenten.

Vervolgproces

- Toetsen of de opdracht van het AB op een juiste wijze is vertaald door (afvaardiging van) het DB: 14 oktober 2015
- Consultatieronde Algemeen Bestuur (16 oktober 2015)
- Gezamenlijk advies burgemeesters wordt toegezonden aan de Colleges van B&W, in afschrift aan de kring van gemeentesecretarissen (18 oktober 2015)
- Afzonderlijke Colleges nemen besluit op dit advies en informeren de raad over dit besluit. NB Met deze bestuurlijke richting geven de gemeenten invulling aan de door het Rijk gevraagde inspanning op het gebied van crisisnoodopvang. Gezien de urgentie is het binnen het korte tijdsbestek waarin dit voorstel concreet invulling moet krijgen vrijwel ondoenlijk om dit voorstel in elke gemeente ter besluitvorming aan de raad voor te leggen. Iedere gemeente doorloopt daarin de eigen procesgang. Het advies is om de raad in dit stadium in elk geval over deze ontwikkeling en de consequenties (o.a. in financiële zin) te informeren. Dit betekent dat elke gemeente met de raad afstemt op welke wijze de besluitvorming moet gaan plaatsvinden bij concrete voorstellen voor locaties voor langdurige crisisnoodopvang
- Inrichting projectorganisatie (week 43);
- Uitwerken van projectplan in concreet regionaal aanbod langdurige crisisnoodopvang voor langere duur (week 44-45)
- Algemeen Bestuur 11 november 2015: strategiebepaling op basis van regionaal aanbod; advies aan lokaal bevoegd gezag
- Onderhandeling met COA over randvoorwaarden regionaal aanbod (vanaf week 44)

kenmerk <corsanummer>
vervolgblad 6 van 6

- Besluitvorming over locaties op basis van regionaal bestuurlijk advies door lokaal bevoegd gezag (eind november 2015) NB inventarisatie van beschikbare locaties is al in gang gezet en kan in afwachting van besluitvorming doorgaan.